EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 4.11.2010
COM(2010) 622 galīgā redakcija

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

2009. GADA ZIŅOJUMS PAR PIRMSPIEVIENOŠANĀS STRUKTŪRPOLITIKAS INSTRUMENTU (*ISPA*)

SEC(2010 1304 final

SATURS

1. Ievads ... 3
2. *ISPA* projekts 2005HR16PPE001 — *Karlovac* ūdens apgādes un notekūdeņu attīrīšanas programma ... 4
3. ISPA projekts 2005HR16PPT001 — Dzelzceļa līnijas atjaunošana no *Vinkovci* līdz pierobežas pilsētai *Tovarnik* ... 5
4. *ISPA* budžets ... 6
5. Jauni *ISPA* projekti ... 7
6. Jaunas saistības ... 7
7. Projekti, kas finansēti no 2005. līdz 2009. gadam ... 7
8. Maksājumi ... 8
9. Kopsavilkuma tabulas ... 9
10. Tehniskās palīdzības sniegšanas veidi un metodes ... 10
11. Tehniskās palīdzības sniegšana pēc saņēmējvalsts iniciatīvas ... 10
12. Tehniskā palīdzība pēc Komisijas iniciatīvas ... 11
13. Īstenošana ... 12
14. Projektu uzraudzība ... 13
15. Finanšu vadība un kontrole, ieskaitot *EDIS* ... 14
16. Riska novērtējums ... 15
17. Eiropas Revīzijas palātas atzinumi ... 15
18. Līdzfinansēšanas partneri – EIB un ERAB ... 15
19. Publiskie iepirkumi ... 16
20. Konkurences politika ... 16
21. Vides politika ... 16
22. Transporta politika ... 17
23. Reklāmas pasākumi ... 18

1. IEVADS

Pēc 2004. gada jūnijā notikušās Eiropadomes sanāksmes Briselē, kurā Horvātijai piešķīra *kandidātvalsts statusu*, šī valsts kopš 2005. gada 1. janvāra ir saņēmusi *ISPA* atbalstu. Tādējādi Horvātija ir sekojusi iepriekšējām *ISPA* atbalsta saņēmējvalstīm, kuras saņēma *ISPA* atbalstu kopš šā instrumenta izveides 2000. gadā. Bulgārija un Rumānija 2007. gada 1. janvārī kļuva par Eiropas Savienības dalībvalstīm un pārtrauca saņemt pirmspievienošanās palīdzību, tostarp *ISPA* atbalstu. Pēc abu minēto valstu pievienošanās Horvātija palika vienīgā valsts, kas saņem *ISPA* atbalstu. Tādēļ šajā ziņojumā iekļautas vienīgi Horvātijā veiktās *ISPA* darbības.

Horvātijā 2009. gadā bija vērojams ievērojams progress projektu īstenošanas jomā, taču diemžēl *ISPA* maksājumi netika attiecīgi palielināti. Galvenais iemesls bija tas, ka vairāki nozīmīgi konkursi, kas bija uzsākti gada laikā, līdz gada beigām nebija pabeigti konkursa procesā radušos sarežģījumu dēļ. Tomēr ir jāatzīmē, ka attiecīgajā gadā pastāvīgi tika saņemti vairāki starpposma maksājumu pieprasījumi, kas liecina par nepārtrauktu praktisku īstenošanu.

Neraugoties uz to, ka praktiski redzami īstenošanas sasniegumi neatspoguļojas maksājumos un noslēgtos līgumos, ir jāatzīmē, ka 2009. gads Horvātijai bija samērā veiksmīgs gads *ISPA* jomā. Pēc tam, kad tika atrisināta virkne būtisku sarežģītu tehnisku un juridisku jautājumu, beidzot tika uzsākti vairāki nozīmīgi konkursi. Turklāt gan īstenošanas aģentūra, gan gala saņēmēji pielika lielus pūliņus, lai nodrošinātu termiņu ievērošanu un tehniskās dokumentācijas atbilstību noteiktajiem standartiem. Pateicoties šiem centieniem, Horvātijā līdz 2010. gada sākumam tiks uzsākta visu sešu *ISPA* projektu praktiskā īstenošana.

2009. gadā sekmīgi tika praktiski pabeigts pirmais no sešiem *ISPA* projektiem. Turklāt, tā kā līgumcenas bija zemākas nekā paredzēts, bija iespējams grozīt divu projektu finansēšanas memorandu, palielinot no *ISPA* līdzekļiem finansētā darba apjomu, kā arī līdzfinansējuma likmi. Šādā pašā nolūkā 2010. gadā ir paredzēts veikt papildu grozījumus pārējos četros finansēšanas memorandos.

Pateicoties visu to personu smagajam darbam un apņēmībai, kuras bija iesaistītas *ISPA* projektu īstenošanā 2009. gadā, visi sešu *ISPA* projektu nozīmīgākie līgumi tiks parakstīti jau 2010. gada sākumā. Tādējādi darbs, kas jāveic 2010. gadā, būs vērsts uz faktisko praktisko īstenošanu, projektu vadību, uzraudzību un maksājumiem, nevis uz konkursu uzsākšanu.

Pateicoties uzkrātajai pieredzei un darbinieku skaita palielinājumam, Horvātijas *ISPA* īstenošanas aģentūra, Centrālā finanšu un līgumu aģentūra (CFLA), 2009. gadā strādāja daudz labāk. Problēmas joprojām rada darbinieku saglabāšana, kā arī atbilstoši pieredzējušu inženieru piesaiste. Gada laikā turpinājās intensīva personāla apmācība, un ir skaidrs, ka aģentūras darbība ir uzlabojusies.

Runājot par *ISPA* projektu īstenošanā sastaptajām grūtībām, ir jāņem vērā vēl viens elements. Ir neapšaubāmi, ka 2009. gadā tika gūti patiesi panākumi, neraugoties uz to, ka paralēli sāka īstenot ar Pirmspievienošanās instrumentu (*IPA*) finansētos projektus. Šo *IPA* darbību uzsākšana prasīja ievērojamu ieguldījumu no dažādām iestādēm, kas nodarbojas ar *ISPA*, un jo īpaši divām kompetentajām ministrijām — Finanšu ministrijas un CFLA.

2. *ISPA* PROJEKTS 2005HR16PPE001 — *KARLOVAC* ŪDENS APGĀDES UN NOTEKŪDEŅU ATTĪRĪŠANAS PROGRAMMA

Īstenošanas gaita 2009. gada ziemā

Pamatu likšana

Betona pamatu liešana

Rakšanas un pāļu dzīšanas darbi

Ieeja būvlaukumā

3. *ISPA* PROJEKTS 2005HR16PPT001 — DZELZCEĻA LĪNIJAS ATJAUNOŠANA NO *VINKOVCI* LĪDZ PIEROBEŽAS PILSĒTAI *TOVARNIK*

Īstenošanas gaita 2009. gada ziemā

Đeletovci stacija – rietumu puse

Đeletovci stacija – austrumu puse

Atjaunotā dzelzceļa posms Projekta informatīvais plakāts

4. *ISPA* BUDŽETS

Saskaņā ar Komisijas grāmatvedības sistēmu, kas sadalīta pēc darbības jomām, *ISPA* budžetu nodrošināja divās budžeta pozīcijās: funkcionālā budžeta pozīcijā B13.01.04.02 un darbības budžeta pozīcijā B13.05.01.01. Pirmajā pozīcijā paredzēti līdzekļi, lai segtu tehniskās palīdzības (TP) administratīvās izmaksas, kas galvenokārt paredzētas, lai stiprinātu Eiropas Savienības delegācijas darbību Horvātijas Republikā. Tā beidzās 2006. gadā. Otrajā budžeta pozīcijā ietvertas maksājumu apropriācijas, kas Horvātijai bija pieejamas, lai nodrošinātu efektīvu *ISPA* īstenošanu un darbību.

Budžeta pozīcijā B13.05.01.01 ietverti visi izdevumi par infrastruktūras projektu (pasākumu) līdzfinansēšanu. No šīs budžeta pozīcijas 2009. gadā tika izmaksāta kopējā summa EUR 6 762 276,41 apmērā.

1. tabula. *ISPA* budžets 2009. gadā (EUR)

Budžeta pozīcija	Īstenotie maksājumi
Funkcionālā budžeta pozīcija B 13.01.04.02 (slēgta 2006. gadā)	0
Darbības budžeta pozīcija B 13.05.01.01	**6 762 276,41**
Kopā	**6 762 276,41**

Projektu finansēšana

5. JAUNI *ISPA* PROJEKTI

2009. gadā netika pieņemti jauni *ISPA* projekti.

6. JAUNAS SAISTĪBAS

2009. gadā netika pieņemtas jaunas saistības projektiem vides vai transporta nozarē, jo *ISPA* 2006. gadā beidzās.

7. PROJEKTI, KAS FINANSĒTI NO 2005. LĪDZ 2009. GADAM

Pamatojoties uz Horvātijas iesniegtajiem priekšlikumiem, Komisija no 2005. līdz 2006. gadam kopumā apstiprināja sešus projektus. Trīs no šiem projektiem attiecas uz vides nozari, divi — uz transporta nozari un viens ir horizontāls TP pasākums (obligāto *ISPA* uzraudzības komiteju organizēšana un atbalsts *ISPA* īstenošanas aģentūrām). Kopējās attiecināmās ieguldījumu izmaksas šajos projektos ir EUR 107 474 736, no kuriem EUR 59 000 000 jeb 54,8 % ir *ISPA* piešķīrumi. Komisija līdz 2006. gada beigām bija uzņēmusies saistības 100 % apmērā no Horvātijai paredzētajiem *ISPA* līdzekļiem laikposmam no 2005. līdz 2006. gadam, vienmērīgi sadalot šīs saistības starp vides un transporta nozari.

2. tabula. Horvātijā apstiprinātie projekti 2005. un 2006. gadā[1] (EUR)

Nozare	Projektu lēmumu Nr.	Attiecināmās izmaksas	ISPA ieguldījums	Vidējā piešķīrumu likme %	Saistības
Vide	3	46 287 701	29 466 355	63,65	29 466 355
Transports	2	60 924 700	29 271 310	56,5	29 271 310
Horizontāla TP	1	262 335	262 335	100	262 335
Kopā	**6**	**107 474 736**	**59 000 000**	**73**	**59 000 000**

[1] Kopš 2006. gada jauni projekti nav apstiprināti, jo minētajā gadā *ISPA* programma beidzās.

8. MAKSĀJUMI

Parasti katra ieguldījumu projekta maksājumos ir ietverti divi avansa maksājumi kopumā 20 % apmērā no *ISPA* ieguldījuma un starpposma maksājumi (t.i., atmaksātie maksājumi) līdz 80% apmērā (un izņēmuma gadījumos līdz 90 %) no ieguldījuma, kā arī galīgais maksājums pēc projekta noslēgšanas. Horvātijā apstiprinātajiem *ISPA* projektiem 2009. gadā veica maksājumus 6,76 miljonu euro apmērā, kas ir 11,4 % no atbilstošajiem *ISPA* piešķīrumiem.

2009. gadā progress turpinājās, paralēli īstenojot *ISPA* pasākumus. Lielākā daļa gada maksājumu pieprasījumu attiecās uz starpposma maksājumiem. Tā ir pozitīva attīstības tendence, ņemot vērā, ka starpposma maksājumi tiek maksāti, pamatojoties uz reāli veiktiem izdevumiem, un tādējādi tie atspoguļo faktisko praktisko īstenošanu. 2009. gadā tika veikti kopējie maksājumi EUR 6 762 276,41 apmērā. Šī summa ir nedaudz mazāka salīdzinājumā ar 2008. gadā izmaksāto summu (EUR 7 888 041,30). Maksājumu samazinājums ir saistīts ar sarežģījumiem un aizkavēšanos divos lielos būvdarbu konkursos, kuri tika uzsākti 2009. gada sākumā, bet faktiski netika pabeigti līdz attiecīgā gada beigām.

Līdz laikposma no 2005. līdz 2009. gadam beigām Horvātijai tika izmaksāta kopējā summa EUR 20 846 023,71 apmērā, kas ir 35,33 % no budžeta saistībām, kuras īstenotas attiecīgajā periodā (59 miljoni euro).

3. tabula. Maksājumi (EUR)

Nozare	2005.-2008. g.	2009.g.	2005.-2009. g. kopējā summa
Vide	5 486 527,00	2 390 822,62	7 877 349,62
Transports	8 387 352,30	4 371 453,79	12 758 806,09
TP	209 868,00	0	209 868,00
Kopā	**14 083 747,30**	**6 762 276,41**	**20 846 023,71**

9. KOPSAVILKUMA TABULAS

Turpmāk 4. tabulā sniegts pārskats par *ISPA* intervences pasākumiem gan 2009. gadā, gan laikposmā no 2005. līdz 2009. gadam.

4. tabula. Horvātijā apstiprinātie projekti no 2005. līdz 2009. gadam (EUR)

Apakšnozare	Projektu skaits	Attiecināmās izmaksas	*ISPA* ieguldījums	2009. g.		2005. g. – 2009. g.	
				Saistības	Maksājumi	Saistības	Maksājumi
Vide							
Ūdens	0	0	0	0	0	0	0
Ūdens un notekūdeņi, iesk.	1	36 000 000	22 500 000	0	2 217 698,68	22 500 000	6 717 698,68
Notekūdeņu attīrīšana	0	0	0	0	0	0	
Cietie atkritumi	1	8 823 601	6 000 049	0	0	6 000 049	600 005,00
Gaisa kvalitāte	0	0	0	0	0	0	
Horizontāli	1	1 464 100	966 306	0	173 123,94	966 306	559 645,94
Nozarē kopā	**3**	**46 287 701**	**29 466 355**	**0**	**2 390 822,62**	**29 466 355**	**7 877 349,62**
Transports							
Sauszemes transports	0	0	0	0	0	0	
Dzelzceļa transports	1	60 182 962	28 789 180	0	4 275 027,79	28 789 180	12 565 954,0
Sauszemes un dzelzceļa	0	0	0	0	0	0	
Iekšējo ūdensceļu	0	0	0	0	0	0	
Lidostas	0	0	0	0	0	0	
Horizontāli	**1**	741 738	482 130	0	96 426	482 130	192 852,00
Nozarē kopā	**2**	**60 924 700**	**29 271 310**	**0**	**4 371 453,79**	**29 271 310**	**12 758 806,0**
Horizontāli							
TP	**1**	262,335	262,335	0	0	262,335	209,868
KOPĀ	**6**	**107 474 736**	**59 000 000**	**0**	**6 762 276,41**	**59 000 000**	**20 846 023,7**

Tehniskā palīdzība

10. TEHNISKĀS PALĪDZĪBAS SNIEGŠANAS VEIDI UN METODES

Tehniskās palīdzības pasākumi ir būtisks elements *ISPA* projektu sekmīgas plānošanas un īstenošanas nodrošināšanai. Pasākumi ir orientēti uz projektu sagatavošanu un īstenošanu, līdztekus cieši iesaistot atbalsta saņēmējus, tādējādi piemērojot principu "mācīties darot". Turklāt, atbalstot institucionālo stiprināšanu un administratīvās spējas veicināšanu, *ISPA* palīdz saņēmējvalstīm sagatavoties kohēzijas politikas instrumentu īstenošanai.

Izmanto divas tehniskās palīdzības metodes:

- tehniskā palīdzība, ko sniedz pēc saņēmējvalsts iniciatīvas un kura ir tieši saistīta ar projektu finansēšanu, t.i., projektu sagatavošanu/izstrādi un tehnisko palīdzību administratīvās spējas veicināšanai;

- tehniskā palīdzība, ko sniedz pēc Komisijas iniciatīvas un kura lielākoties saistīta ar ES delegācijas darbību, tostarp projektu novērtējumu.

11. TEHNISKĀS PALĪDZĪBAS SNIEGŠANA PĒC SAŅĒMĒJVALSTS INICIATĪVAS

Projektu sagatavošana un institucionālā stiprināšana

Projektu sagatavošanas TP pasākumiem ir jānodrošina, lai ES finansējuma saņemšanai saņēmējvalstis iesniegtu Komisijai projekta koncepcijas, vadības un darbības ziņā finansiāli un tehniski augstvērtīgus projektus. Vajadzības gadījumā šajos pasākumos var ietvert stratēģisku pētījumu izstrādi attiecībā uz (apakš)nozarēm, kurās var saņemt pirmspievienošanās palīdzību. Turklāt tie parasti ir vērsti uz kvalitatīvu projektu iestrādņu izveidi, savlaicīgi sniedzot pietiekamu daudzumu piemērotu projektu, lai ļautu saņēmējvalstij pilnībā veikt saistības un apgūt pieejamos līdzekļus. Labas projektu iestrādnes izveide arī ir būtisks faktors sekmīgai *IPA* īstenošanai. Šādā aspektā mērķis diviem no trim tehniskās palīdzības pasākumiem, kurus pašlaik īsteno, ir sagatavot *IPA* projektu iestrādnes vides un transporta nozarē. Trešā pasākuma mērķis ir attīstīt CFLA institucionālo spēju, kas vajadzīga *ISPA* projektu vadībai un īstenošanai.

2005. un 2006. gadā kopumā apstiprināti divi TP pasākumi projektu sagatavošanai, un to kopējās attiecināmās izmaksas ir EUR 2 205 838**,** no tām EUR 1 448 436 (65,6 %) ir *ISPA* finansējums. 2006. gadā tika apstiprināts viens institucionālās spējas veidošanai paredzētais tehniskās palīdzības pasākums, tā kopējās attiecināmās izmaksas ir EUR 262 335, kas 100 % apmērā ir *ISPA* finansējums.

5. tabula. Tehniskās palīdzības pasākumi pēc Horvātijas iniciatīvas no 2005. līdz 2009. gadam (EUR)

Apakšnozare	Projektu skaits	Attiecināmās izmaksas	*ISPA* ieguldījums	Saistības 2009. g.	Maksājumi 2009. g.	Saistības 2005.-2009. g.	Maksājumi 2005.-2009. g.
Vide							
Nozarē kopā	1	1 464 100	966 306	0	173 123,94	966 306	559 654,94
Transports							
Nozarē kopā	1	741 738	482 130	0	96 426,00	482 130	192 852,00
Horizontāla TP							
Nozarē kopā	1	262 335	262 335	0	0	262 335	209 868,00
KOPĀ	3	2 468 173	1 710 771	0	269 549,94	1 710 771	962 374,94

12. TEHNISKĀ PALĪDZĪBA PĒC KOMISIJAS INICIATĪVAS

Kopš *ISPA* sākuma tehniskā palīdzība pēc Komisijas iniciatīvas vai Komisijas vārdā bija vērsta uz to, lai ļautu ES delegācijai veikt iepriekšējas kontroles procedūras (tostarp projektu novērtējumus) atbilstoši ES līdzekļu pārvaldības standartiem. Kopš 2006. gada *ISPA* nav finansējusi šādus tehniskās palīdzības pasākumus. Kopš tā laika visi šādi pasākumi tika finansēti no *IPA*.

Vadība un īstenošana

13. ĪSTENOŠANA

Pirmos divus projektus Horvātijā apstiprināja 2005. gada decembrī, un četrus pārējos projektus apstiprināja 2006. gada jūlijā un septembrī. Līdz 2009. gada beigām sāka praktiski īstenot piecus no sešiem *ISPA* projektiem, tostarp divus no trim infrastruktūras projektiem. Pēdējais infrastruktūras projekts arī bija līgumu piešķiršanas procesā konkursa kārtībā, kurus bija paredzēts noslēgt 2010. gada sākumā. Trīs *ISPA* līgumi tagad ir pilnīgi pabeigti, un vairāku citu projektu īstenošana tuvojas noslēgumam. Turklāt vienā no trim infrastruktūras projektiem noslēgti ir pilnīgi visi līgumi, un tā īstenošanā jau ir daudz paveikts — aptuveni 65 % no darbiem ir pabeigti (projekta fotogrāfijas 6. lpp.).

Līdz 2009. gada beigām konkursa kārtībā vēl bija jāpiešķir kopumā seši līgumi, no kuriem četri bija piegādes līgumi. Vēl divi konkursi bija novērtēšanas procesā, un attiecībā uz vienu citu līgumu bija jāorganizē jauns konkurss, jo līguma termiņš bija beidzies.

2009. gadā attiecībā uz trim nozīmīgiem konkursiem (diviem būvdarbu konkursiem un vienu pakalpojumu konkursu) turpinājās ievērojamas problēmas konkursu organizēšanas un līgumu slēgšanas ziņā; šos konkursus bija jāizsludina vēlreiz, līdz ar to aizkavējot un padarot sarežģītāku attiecīgo projektu īstenošanu. Turklāt viens izraudzītais līgumdarba izpildītājs izbeidza līgumu pēc vairāku mēnešu īstenošanas, kā rezultātā par attiecīgo līgumu ir jāizsludina jauns konkurss.

Pašlaik lielākā daļa *ISPA* projektu tuvojas noslēdzošajam līgumu slēgšanas posmam. Līdz ar to lielāka uzmanība tiek vērsta, lai *ISPA* katram projektam piešķirtā summa tiktu pilnībā izmaksāta. Tādēļ 2010. gadā var veikt projektu pielāgojumus, grozot attiecīgo finansēšanas memorandu.

Pēc grozījumiem Kohēzijas fonda un bijušo *ISPA* projektu (2000.–2006. g.) slēgšanas pamatnostādnēs[2], kuri pieņemti, lai līdz 2011. gada 31. decembrim pagarinātu izdevumu atbilstības beigu termiņu tiem bijušajiem *ISPA* (tagad Kohēzijas fonda) projektiem, kuri pirmoreiz apstiprināti, sākot no 2004. gada 1. janvāra, un lai līdz 2012. gada 31. decembrim šo termiņu pagarinātu tiem projektiem, kuri pirmoreiz pieņemti, sākot no 2004. gada 1. janvāra, piešķirot atbalstu 100 miljonu euro apmērā vai vairāk, līdzīgi priekšlikumi tiks sagatavoti attiecībā uz infrastruktūras projektiem, kurus pašlaik īsteno Horvātijā. Atbilstības beigu termiņa pagarināšana bija Komisijas iniciatīva, lai palīdzētu bijušajām *ISPA* (tagad Kohēzijas fonds) atbalsta saņēmējvalstīm ekonomiskās krīzes laikā. Attiecībā uz Horvātiju šāds termiņa pagarinājums par vienu gadu ļaus sekmīgi sadalīt visus saņēmējvalstij piešķirtos *ISPA* līdzekļus.

2009. gadā Horvātijas *ISPA* īstenošanas aģentūras darbība vēl joprojām bija nevienmērīga, lai gan varēja konstatēt vispārējus uzlabojumus. Kā vienu no šādas ilgstoši neapmierinošas darbības iemesliem var minēt pieaugošo vajadzību pēc darbiniekiem, kuri tagad arī nodarbojas ar *IPA* projektu īstenošanu. Kā papildu cēloni neapmierinošai īstenošanas gaitai var minēt Horvātijas administrācijas iestāžu lēnās un dažkārt ļoti birokrātiskās iekšējās procedūras.

---

[2] SEC(2008) 415, 28.3.2008.

Noslēdzot uz pozitīvas nots, jāatzīmē, ka līdz 2009. gada beigām gandrīz visi seši *ISPA* projekti bija īstenošanas procesā. Pašreiz visi nozīmīgie līgumi tiek īstenoti vai tos ir paredzēts noslēgt tuvākajā laikā. Turklāt par dažiem līgumiem, kuri vēl ir jāpiešķir, jau ir izsludināts konkurss vai attiecīgu konkursu uzsākšana ir plānota. Tomēr neviens no tiem nav ļoti steidzams. Tādēļ tiešām var apgalvot, ka 2009. gads Horvātijai bija nozīmīgs gads *ISPA* panākumu ziņā. Tomēr, neraugoties uz nopietnajām grūtībām un pateicoties visu iesaistīto personu nozīmīgajiem centieniem, iestādes beidzot varēja sasniegt vērā ņemamus rezultātus.

14. PROJEKTU UZRAUDZĪBA

ISPA īstenošanas progresa un efektivitātes vispārējo uzraudzību un novērtēšanu nodrošina regulāras sanāksmes ES delegāciju birojos, īstenošanas iestāžu iesniegtie uzraudzības ziņojumi, Komisijas darbinieku veiktie apmeklējumi uz vietas un oficiāla uzraudzība, ko veic divreiz gadā *ISPA* uzraudzības komitejas sanāksmēs Horvātijā, kā arī no īstenošanas iestādes saņemtie ikgadējie ziņojumi par katru *ISPA* projektu.

Horvātijā 2009. gadā notika divas *ISPA* uzraudzības komitejas sanāksmes: viena — jūnijā un otra — novembrī. Abu sanāksmju laikā liela uzmanība tika vērsta uz to, kā risināt problēmas saistībā ar diviem nozīmīgiem būvdarbu konkursiem, kuri pēc neveiksmīgiem mēģinājumiem noslēgt darbu līgumus bija jāizsludina atkārtoti. Neraugoties uz neizdošanos, pēc atbilstīgas konkursa dokumentu pielāgošanas abi konkursi tika izsludināti vēlreiz, un gada beigās abu konkursu procedūras tuvojās noslēgumam.

Citi jautājumi, kuri tika apspriesti uzraudzības komitejas sanāksmēs, bija šādi: lielāka projektu īstenošanas sarežģītība, kas ir saistīta ar maksājuma atbilstības beigu termiņa tuvošanos (2010. gada decembris); vajadzība samazināt laiku, kas nepieciešams Horvātijas administrācijas iestādēm dokumentu apstiprināšanai; vajadzība vēl stingrāk novērot konkursa procedūras (tas bija iemesls, kādēļ neizdevās viens no iepriekšminētajiem galvenajiem būvdarbu līgumiem); nepieciešamība izdarīt grozījumus divu projektu finansēšanas memorandos, lai maksimāli pagarinātu maksājumu atbilstības beigu termiņu, pielāgojot līdzfinansējuma likmi un darbu apjomu, kas nepieciešams pēc visu konkursu pabeigšanas; prasības gala ziņojumu sagatavošanai; diskusijas par neapmierinošiem līgumslēdzēju darbības rezultātiem un viena konkrēta līguma izbeigšanas sekām; individuālajos *ISPA* kontos gūto procentu piešķiršana un izmantošana; *ISPA* līdzekļu "pārpalikuma" izmantošana pēc katra atsevišķa *ISPA* projekta līgumslēgšanas procesa pabeigšanas; nepieciešamību palielināt amata vietu skaitu attiecīgajās Horvātijas iestādēs, kas iesaistītas projektu īstenošanā; nepieciešamie grozījumi, kas jāizdara pārējos finansēšanas memorandos, kā arī vajadzība lūgt īpašu atļauju pagarināt atbilstības beigu termiņu visiem trim infrastruktūras projektiem līdz 2011. gada decembrim (šāds pagarinājums jau ir piešķirts dažām Kohēzijas fonda bijušajiem *ISPA* projektiem, kas apstiprināti 2005. un 2006. gadā), lai nodrošinātu *ISPA* līdzekļu pilnīgu izmantošanu.

15. FINANŠU VADĪBA UN KONTROLE, IESKAITOT *EDIS*

Galvenās prasības gan attiecībā uz finanšu vadību un kontroli, gan uz pārkāpumu novēršanas procedūru, reglamentē *ISPA* regulas[3] un finansēšanas memoranda III pielikuma noteikumi, kas ir piemērojami saskaņā ar Komisijas veiktās iepriekšējās kontroles kārtību. Šīs prasības ir ļoti līdzīgas Kohēzijas fondam un struktūrfondiem piemērojamajām prasībām. Galvenie elementi attiecas uz iekšējo finanšu kontroles sistēmu un procedūru izveidi, kas var nodrošināt pārredzamas un nediskriminējošas iepirkuma procedūras, deklarēto izdevumu precizitāti, piemērotas iekšējās revīzijas iespējas, pietiekamu revīzijas dokumentāciju un atbilstīgu pārkāpumu novēršanas procedūru.

REGIO ģenerāldirektorāta revīzijas nodaļa sākotnēji plānoja veikt *ISPA* projektu revīziju Horvātijā 2009. gadā. Tās nolūks bija nodrošināt, ka informācija saistībā ar *ISPA* projektu izpildi un finanšu plūsmām sniedz pārliecību par: 1) Komisijai iesniegto izdevumu deklarāciju likumību un pareizību; 2) atbilstību ES politikai, jo īpaši attiecībā uz publicitātes prasībām; 3) atbilstību pareizas finanšu pārvaldības principiem. Tomēr dažādu iemeslu dēļ revīzija bija jāatliek līdz 2010. gada sākumam.

2009. gadā revīzijas nodaļas galvenā uzmanība bija vērsta uz darbībām, kas saistītas ar *IPA* uzsākšanu[4]. Lai gan 2009. gadā netika veikti pārbaudes apmeklējumi Horvātijā, revīzijas nodaļa (un ES delegācija) turpināja izdarīt spiedienu uz Horvātijas iestādēm, lai tās uzlabotu institucionālo spēju, turpinot darbinieku pieņemšanu darbā un apmācību.

ES delegācija Zagrebā kā galvenais mehānisms turpināja nodrošināt pareizu finanšu pārvaldību un kontroli. Liels skaits *ISPA* dokumentu joprojām tiek noraidīti, kas skaidri apliecina, ka Horvātijas iestādēm ir jādara vēl vairāk, lai panāktu uzticēšanos to spējai pareizi un neatkarīgi pārvaldīt *ISPA* līdzekļus. Šajā saistībā ir jāatzīmē, ka ES delegācijā pēc neveiksmīgiem darbā pieņemšanas mēģinājumiem vēl joprojām nav pietiekams darbinieku skaits, un tas delegācijas darbiniekiem kopā ar ievērojami lielāku darba apjomu, kas ir saistīts ar *IPA* darbībām, ir radījis milzīgu spriedzi un slodzi.

DIS

Īstenošanas aģentūras Horvātijā, CFLA, prasība par *DIS* (decentralizēta īstenošanas sistēma) akreditāciju atbilst Finanšu regulas 164. panta noteikumiem[5]. Komisija 2006. gada 13. februārī piešķīra *DIS* akreditāciju.

EDIS

Tā kā 2006. gadā *ISPA* beidzās ar Pirmspievienošanās instrumenta (*IPA*) ieviešanu, *ISPA* pāreja uz *EDIS* (izmantojot paplašināto decentralizētās īstenošanas sistēmu – *EDIS* tikai ar Komisijas veikto pēckontroli) vairs nav vajadzīga. Tādēļ Horvātijas iestādes pašlaik nodarbojas ar *IPA* struktūru sagatavošanu pārejai uz *EDIS*, jo šīs struktūras darbosies tuvākajā laikā līdz pat pievienošanās brīdim. Šajā laikā ES

---

3 Padomes 1999. gada 21. jūnija Regula (EK) Nr. 1267/1999, ar ko paredz Pirmspievienošanās struktūrpolitikas programmu [OV L 161, 26.6.1999., 73. lpp.).

4 2009. gadā revīzijas nodaļas galvenais mērķis bija iegūt pamatotu pārliecību, ka *IPA* projektu vadības un kontroles sistēmas vēl joprojām atbilst piemērojamo regulu prasībām un darbojas efektīvi.

5 Noteikums, kas tomēr ir svītrots no 2007. gada 1. maija ar Regulu (EK, *Euratom*) Nr. 1995/2006 [OV L 390, 30.12.2006., 1. lpp.].

delegācijas Horvātijā turpina veikt nozīmīgu uzdevumu, pārraugot *ISPA* pasākumu ikdienas pārvaldību, īstenošanu un uzraudzību.

16. RISKA NOVĒRTĒJUMS

2009. gadam paredzētā revīzijas stratēģija balstījās uz *ISPA* īstenošanas situācijas analīzes rezultātiem un ar *ISPA* īstenošanu saistītajiem Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta Revīzijas direktorāta mērķiem. Revīzijas stratēģijā noteikti mērķi, kurus izvirzījusi Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta augstākā vadība. Šie mērķi ir noteikti, pamatojoties uz detalizētām diskusijām ar darbībā iesaistītajiem direktorātiem, šajās diskusijās apmainoties ar informāciju par varbūtējo risku. Revīzijas stratēģijā ir paredzētas arī darbības šo mērķu sasniegšanai, ņemot vērā konstatētos riskus. Kopumā, īstenojot šo stratēģiju, risks ir samazināts līdz minimumam. Pretēji sākotnējiem plāniem veikt *ISPA* revīziju Horvātijā 2009. gadā, tā tomēr netika veikta. Plānotās revīzijas termiņš tika pārcelts uz 2010. gada sākumu.

Saskaņā ar iepriekšējas apstiprināšanas sistēmu prioritāte ir nodrošināt, lai tiktu izveidotas pietiekamas kontroles procedūras saistībā ar projektu īstenošanu un maksājumiem. Tomēr pirmspievienošanās līdzekļu pārvaldība ir saistīta ar tai raksturīgu risku, jo līdzekļus piešķir dažādas organizācijas un sistēmas. Izdevumu atbilstību nosaka ES un valstu līmenī pieņemto noteikumu un nosacījumu izpilde, tādējādi, iespējams, radot sarežģītību un nepareizas interpretācijas risku.

17. EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS ATZINUMI

Horvātijā 2009. gadā netika veikti ne apmeklējumi, ne revīzijas.

18. LĪDZFINANSĒŠANAS PARTNERI – EIB UN ERAB

Ņemot vērā šo aizdevējiestāžu pieredzi projektu sagatavošanā un īstenošanā, Komisija regulāri sazinājās ar šīm iestādēm gan horizontālā līmenī, lai koordinētu politiskus un metodiskus jautājumus saistībā ar plānošanu un īstenošanu, gan valsts līmenī. Šo banku speciālistu prasmes strukturēt finansējuma piešķīrumu/aizdevumu kombinācijas, ieskaitot valsts un privātā sektora partnerību pasākumus, ir ārkārtīgi noderīgas, lai uzlabotu *ISPA* finansēto projektu kvalitāti. Tomēr Eiropas Investīciju banka nav iesaistīta nevienā *ISPA* projektā Horvātijā.

Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka ir vienīgā starptautiskā finanšu iestāde, kura Horvātijā ir aktīvi iesaistīta *ISPA* projektā, sniedzot 10 miljonu euro aizdevumu 2005. gadā apstiprinātam projektam vides jomā — "*Karlovac* ūdens apgādes un notekūdeņu attīrīšanas programma." Tāpēc ERAB pārstāvji piedalījās abās *ISPA* uzraudzības komitejās, kas 2009. gadā tika organizētas Horvātijā.

19. PUBLISKIE IEPIRKUMI

Eiropas Komisijas Praktisko vadlīniju noteikumos (*PRAG*) paredzēto likumisko prasību izpilde, nodrošinot pareizus, taisnīgus un pārredzamus publiskos iepirkumus, ir kļuvusi par lielāko problēmu *ISPA* projektu īstenošanā. Grūtības nodrošināt atbilstību ES iepirkuma principiem ir izraisījusi *ISPA* projektu īstenošanas kavēšanos, un vairākos gadījumos konkursi bija jāizsludina atkārtoti. Tādēļ, lai nodrošinātu, ka procedūras tiek pareizi piemērotas un kļūdas labotas, vēl joprojām ir bijusi nepieciešama Komisijas dienestu, jo īpaši ES delegācijas Zagrebā, iesaistīšanās. Turklāt dažos gadījumos tai pat ir bijis jāpalīdz īstenošanas aģentūrai saziņā ar neapmierinātiem pretendentiem. Kopumā konkursa dokumentu kvalitāte ir uzlabojusies, bet tā vēl joprojām ir diezgan nevienmērīga.

Tāpēc iepriekšēja apstiprināšana, ko veic Komisija, kas vada *ISPA* projektu konkursu organizēšanu un līgumu slēgšanu, arvien ir pilnībā pamatota, jo plānotā pāreja uz *EDIS* tagad ir atcelta (skatīt iepriekš). Saskaņā ar pašreizējo iepriekšējas apstiprināšanas sistēmu un *DIS* lēmumu par vadības piešķiršanu tikai CFLA pilda līgumslēdzējas iestādes funkcijas un atbild par projekta īstenošanu, turpretī Komisija apstiprina katru iepirkuma procesa posmu. Tātad, lai gan Komisija nav līgumslēdzēja partnere, tai ir dalīta atbildība par iepirkuma procedūru pareizību (bez Komisijas apstiprinājuma līgumi, kas noslēgti starp saņēmējiem un līgumslēdzējiem, nav spēkā).

20. KONKURENCES POLITIKA

Tā kā *ISPA* palīdzība pirmkārt ir paredzēta, lai segtu publiskos izdevumus (vai tiem līdzvērtīgus izdevumus) saistībā ar publisko pakalpojumu projektiem, tas parasti nerada problēmas attiecībā uz neatbilstību ES noteikumiem konkurences jomā. Ja nav pārkāpti noteikumi par publisko iepirkumu un ja visiem dalībniekiem, kuri atbilst vajadzīgajiem tehniskajiem un juridiskajiem nosacījumiem, ir nodrošināta brīva pieeja šādai infrastruktūrai, šāda palīdzība nesniedz īpašas priekšrocības konkrētiem uzņēmumiem.

21. VIDES POLITIKA

Sniedzot tiešu palīdzību prioritāriem projektiem vides jomā, *ISPA* sekmē arī vides politikas īstenošanu un atbilstību ES standartiem Horvātijā. Pieredze, kas gūta, izstrādājot projektus un tos īstenojot, attīsta administratīvo spēju un paātrina nozaru reformu vides jomā. Administratīvā spēja tiek īpaši stiprināta attiecībā uz vides ieguldījumu plānošanu un prioritāšu noteikšanu. Ir panākts arī nepārtraukts progress vides ietekmes novērtējuma direktīvas (*EIA* direktīva)[6] pareizā īstenošanā, jo īpaši aspektos, kas saistīti ar sabiedrisko apspriešanu. Jācer, ka *ISPA* tādējādi palīdzēs panākt labvēlīgu attīstību vides aizsardzības jomā Horvātijā.

Ir būtiski uzsvērt, ka attiecībā uz Horvātiju, ieviešot *IPA*, kam raksturīgs liels iestāžu skaits un papildu projektu plūsma, ir jānodrošina pietiekami finanšu un cilvēku resursi īstenošanas pasākumu veikšanai (tostarp uzraudzībai, pārbaudei, atļauju izsniegšanai un ziņojumu sagatavošanai).

---

[6] Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīva 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu [OV L 175, 5.7.1985, 40. lpp.].

22. TRANSPORTA POLITIKA

Transporta tīkli Horvātijā, kas atbilst *TINA* (Transporta infrastruktūras vajadzību novērtējums) un *REBIS* (pētījums par Balkānu reģionālo infrastruktūru), tika izveidoti Eiropas transporta koridora ietvaros. Vairāki no tiem šķērso Horvātijas teritoriju, ieskaitot VII koridoru (Donava), X koridoru (Zalcburga–Ļubļana–Zagreba–Belgrada–Nica–Skopje–*Veles*–Saloniki, ieskaitot Xa atzaru) un V koridoru, kuram Horvātijā ir divi atzari (Vb: Budapešta, Zagreba Rijeka un Vc: Budapešta, Sarājeva, Ploče). Šos tīklus izmantoja par pamatu, plānojot valsts transporta stratēģijas saistībā ar *ISPA*. Tāpēc vienīgais *ISPA* projekts transporta (dzelzceļa) jomā ir *TINA* un *REBIS* tīkla daļa, t.i., tas attiecas uz posma vai centrālā punkta izveidošanu vai atjaunošanu, vai pieeju šiem tīkliem. *TEN-T* tīkli Horvātijā ir balstīti uz *SEETO* (Dienvidaustrumu Eiropas reģionālais transporta novērošanas centrs) ieteikumiem.

Pirmspievienošanās instrumentu savstarpējā koordinēšana

Koordinēšana ar ES delegācijām

Komisijas dienesti (Paplašināšanās ģenerāldirektorāts, Ārējo attiecību ģenerāldirektorāts un Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts) periodiski rīkoja sanāksmes ar ekspertiem delegācijās, kuri atbild par *PHARE* un *ISPA*, lai apspriestu plānošanas un īstenošanas jautājumus, īpaši saistībā ar konkursu organizēšanu un līgumu slēgšanu.

Koordinēšana ar IPA instrumentu

Lai nodrošinātu pasākumu efektīvu koordinēšanu un novērstu dublēšanu, Horvātijā 2009. gadā organizētajās divās *ISPA* uzraudzības komitejas sanāksmēs tika ņemti vērā jautājumi saistībā ar *IPA* reģionālās attīstības elementu. Divi tehniskās palīdzības pasākumi, kurus finansē, izmantojot *ISPA*, ir saistīti ar projektu iestrāžu sagatavošanu to īstenošanai, izmantojot *IPA* līdzfinansējumu.

23. REKLĀMAS PASĀKUMI

2009. gadā nav noticis neviens nozīmīgs reklāmas pasākums saistībā ar *ISPA* projektiem.